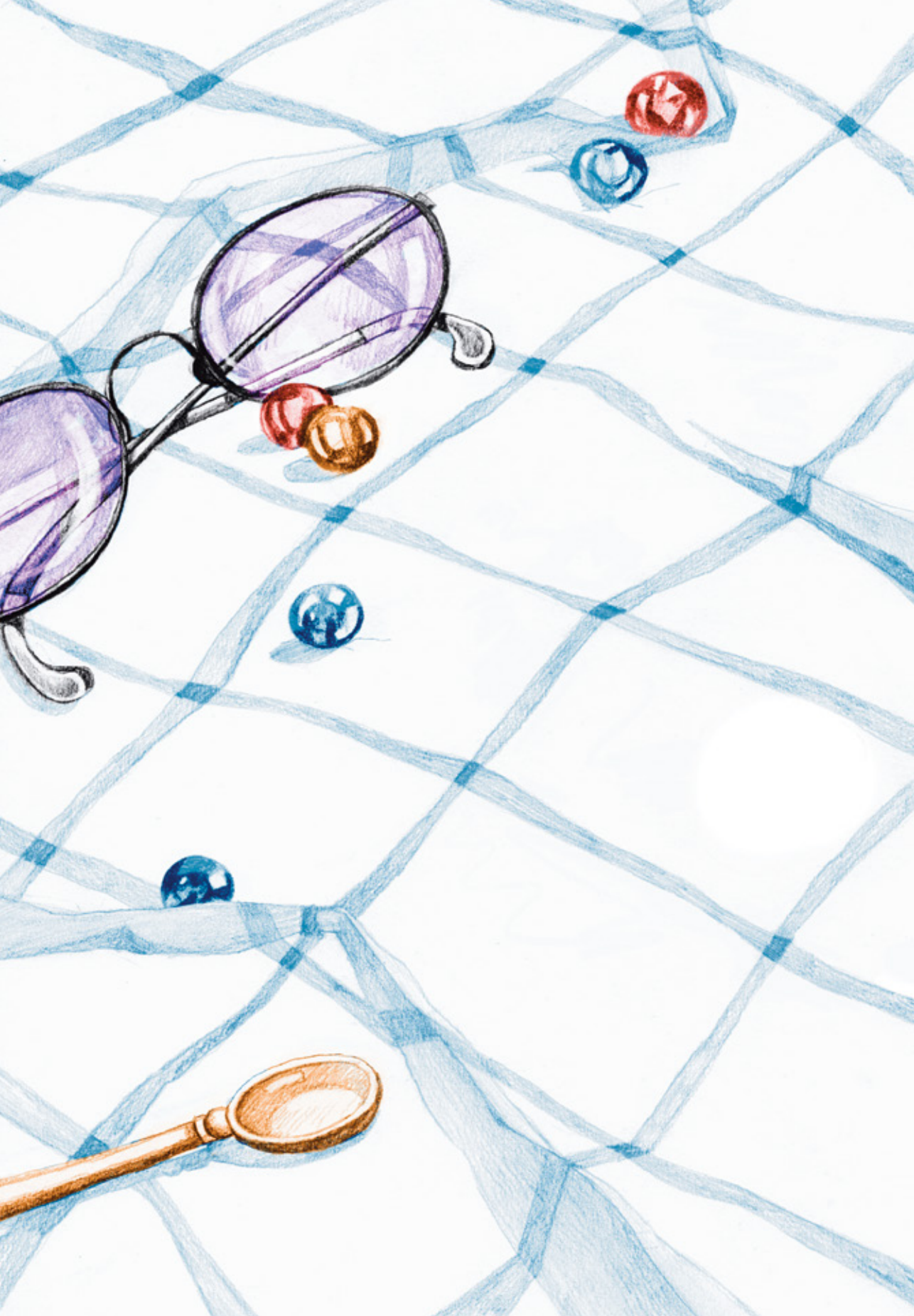

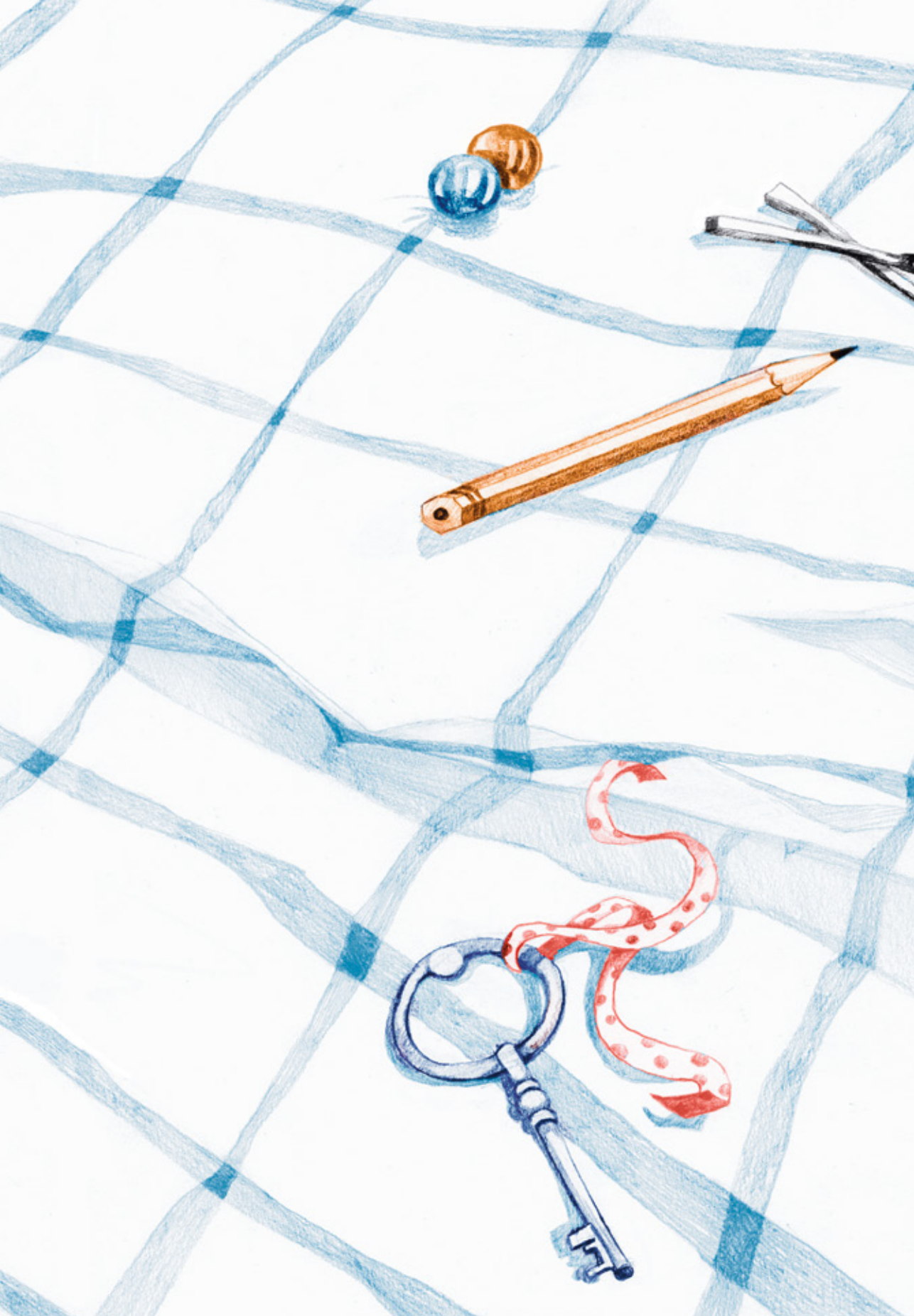
Gaja Guna Eklė

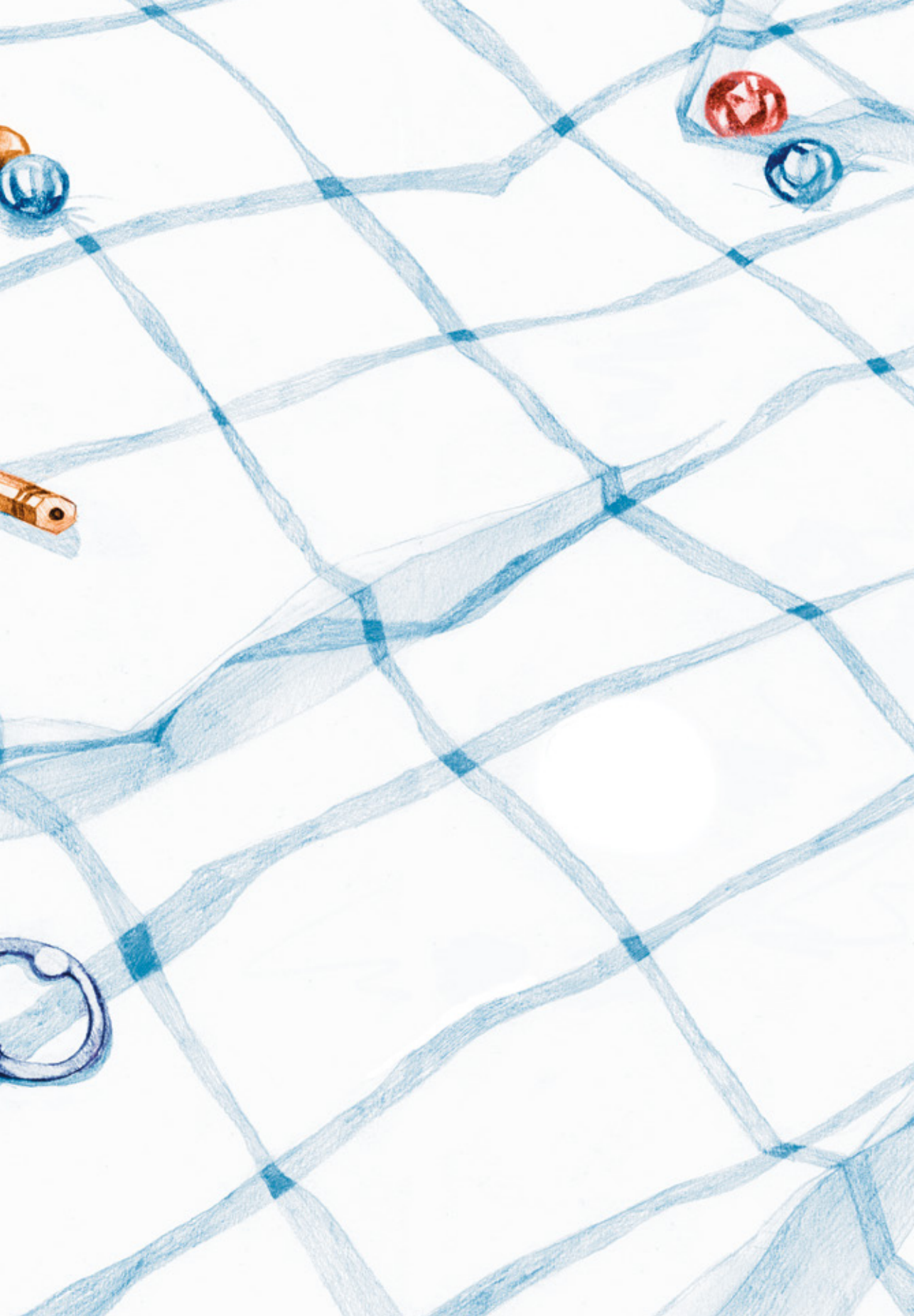
KEISTUOLIAI

Illustravo Ieva Zalepugaitė

KEISTUOLIAI

Knygos leidybą finansuoja Lietuvos kultūros taryba
ir Lietuvos Respublikos kultūros ministerija.

LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KULTŪROS MINISTERIJA

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

- © Tekstas, Gaja Guna Eklė, 2020
- © Iliustracijos, Ieva Zalepugaitė, 2021
- © Leidykla „Niekio rimto“, 2021

ISBN 978-609-441-728-3

Gaja Guna Eklė

KEISTUOLIAI

Iliustravo Ieva Zalepugaitė

Vilnius
2021

Sigai G.

Be Tavęs pasaulis labai keistas.

Visi mes kaip nors keisti.

Vieni labiau, kiti mažiau.

Tik ne visi tai pripažįstam.

(Kažkur nugirsta mintis)

Kartais apsimetu, kad esu normalus. Bet tai pabosta. Tada vėl būnu savimi.

(Pasakė kažkoks žmogus, kurio niekada nesutikau. O gal ir tūkstančiai žmonių, kurie ėmė ir pagalvojo tą patį. Man atrodo, kad tokią mintį galėtų išmintyti kiekvienas mūsų.)

Be galo rimtas žmogus

Ponas Dudlas buvo be galo rimtas žmogus. Kas rytą jis atsikeldavo lygiai 6 valandą. Jei žadintuvas kartais nesučirkšdavo, Dudlas, atsikėlęs įprastu laiku, anam primindavo apie pareigą ir atskaitydavo ilgą, rimtą ir labai nuobodų moralą. Ir artimiausias tris savaites laikrodį nebepramiegodavo.

Iš lovos rirtuolis niekada nešokdavo. Atsikeldavo ramiai, visada pirmiausia nuleisdavo dešinę koją, nepaprastai kruopščiai pasiklodavo patalus ir eidavo į vonią ruoštis. Iš pradžių trimis skirtingais būdais nusiprausdavo veidą, dviem pastomis išsišveisdavo akinamai baltus dirbtinius dantis, o galiausiai kruopščiai susišukuodavo plikę bei antakius.

Apsivilkęs puikų vilnonį kostiumą ir užsirišęs pilką kaklaraištį Dudlas sėsdavo pusryčiauti. Kas rytą jis valgydavo tą patį. Pasišildydavo pieno puodelį ir įsipildavo į jį šlakelį kavos. Tada susitepdavo du sumuštinis galvodamas apie būsimus dienos darbus. Kadangi darydavo viena, o galvodavo kita, ant sumuštinio su riešutų sviestu uždėdavo dešros, o ant šokoladiniu kremu užtepto – pomidorų.

Prieš išeidamas į savo labai rimtą darbą Dudlas minutei sustodavo prie veidrodžio. Apžiūrėdavo, ar ant kostiumo nematyti kokios dulkelės. Jo darbas buvo iš tiesų labai rimtas, todėl jame turėjo atrodyti kuo padoriausiai ir visiems palikti gerą įspūdį.

Didžiausia Dudlo bėda buvo ta, kad savo rimtą darbą jis dirbo itin nerimtoje įstaigoje. Ponas Dudlas buvo „Apverstagalvių“ cirko

buhalteris. Jis skaičiuodavo pinigus, o tai labai rimta. Padalindavo juos visiems artistams, o tai dar rimčiau. Ir žiūrėdavo, kad cirkas klestėtų, kad pinigų niekada nepritrūktų, o tai, be abejo, pats rimčiausias dalykas.

Didžiavosi savo darbais Dudlas tikrai ne veltui. Cirkui puikiai sekėsi – bilietų žmonės prie kasos laukdavo bent po keturias dienas, o pasirodymai vykdavo nuo ankstauro ryto iki vėlaus vakaro. Rimtuolis, kas rytą eidamas į darbą, matydavo kelis ryžtingiausius cirko gerbėjus, miegančius prie bilietų kasos. Taip labai jie norėjo patekti į cirką pirmieji. Jis nė neabejojo, kad dėl jo buhalterinių nuopelnų. Kai viskas laiku ir sąžiningai apmokėta – visi dirba iš širdies, o į gerai dirbančius artistus žmonėms smagu žiūrėti.

Tiesa, pats Dudlas cirko tiesiog nekeitė ir kas kartą mintyse pasišaipydavo iš tokių smalsių kvailių, eikvojančių sunkiai uždirbtus pinigus nesąmonėms. Galėtų geriau juos išleisti kokybiškam batų tepalui ar knygoms. Jis taip ir darydavo. Ir nors daug metų dirbo cirke, niekada nesuprato, kuo tas gali kam nors patikti. Juk tai klaiku! Vos Dudlas pradėdavo skaičiuoti, daryti sudėtingus atimties, sudėties, dalybos ir daugybos veiksmus, dalinti pinigus į skirtingas krūveles, kalnelius ir lygumas, pasigirdavo siaubingi garsai. Klounai cypdavo, akrobatai žviagdavo, žiūrovai kvatodavosi, o po cirko arena gyvenančios pelės imdavo traukti romantiškas arijas.

Niekas, visiškai niekas nepagalvodavo apie vargšą Dudlą ir jo rimtus darbus. O juk be jų sugriūtų pasaulis! Cirko neliktų! Kurgi tada eitų laiko švaistyti visi tie keistuoliai? Taip mąstydavo Dudlas ir tuojau imdavo niršti. Pykdavo taip stipriai, kad po truputį pradėdavo raudonuoti. Tuomet piestu pasistodavo visi kūno plaukeliai. Tik galvos ne, nes ten jau seniai nė vienas neaugo.

It beužverdantis arbatinukas Dudlas pratrūkdavo. Nė pats nesu-
prasdamas, ką daro, jis iš savo kabineto išbėgdavo į cirko areną ir
imdavo šaukti:

– NE NE NE. Nutilkit! NUTILKIT JŪS VISI! Baisu. Neap-
sakomai baisu! Ką jūs darot? Ar proto neturit? Aš tik dirbu dirbu
dirbu, nuo ryto iki vakaro dirbu dirbu dirbu! O jūs? O JŪS? Nė
minutėlės ramybės! – Dudlas imdavo smarkiai šokinėti ir mosikuoti
rankomis. – AŠ DIRBU. AŠ RIMTAS ŽMOGUS! Rimtas iki kaulų
smegenų! Ir tokios netvarkos daugiau nepakešiu, negi negalit tyliai
ir ramiai čia pasibūti? – paniekinamai tęsdavo Dudlas. – Jūs! Jūs! Jūs!
JŪSSSS visiškai nevertinat rimtų dalykų. BAISU. KLAIKU. Išprotėti
galima! Žiūrit čia į visokius niekus... aš jums dar parodysiu!

Po tokių ir panašių tiradų Dudlas neaprimdavo. Kur tau! Jis pik-
tindavosi tik dar smarkiau, todėl pridarydavo dar daugiau nesąmonių.
Atsistodavo ant rankų, o paskui laikydavosi vien ant smilių, imdavo
maskatuoti kojomis ir persikreipęs lakstyti po cirko areną. Net pada-
rydavo tris salto, sušokdavo ča ča ča ir polką su ragučiais. Mažiausiai
du kartus Dudlas užsikardavo akrobatui ant nugaros ir ilgu botagu
ragindavo jį bėgioti it kokį arklį. Galiausiai po viso to dusdamas ir
springdamas sušukdavo ploti pradedančiai publikai:

– Va! Va, kaip jūs atrodote. Juokingi ir apgailėtini. Kad jus kur galas!
Susirinkusieji jau ne prunkšdavo, o stačiai žvendavo, pliaukšėdavo
ir iš pasitenkinimo švilpdavo.

Po tokio pykčio protrūkio Dudlas pasitraukdavo į savo kabinetą,
ten pasitaisydavo kaklaraištį, pasilygindavo kostiumo raukšleles, nu-
sišluostydavo prakaitą ir palinkdavo prie savo rimto darbo. Pagaliau
galėdavo ramiai skaičiuoti, nes po jo išsišokimo žmonės imdavo skirs-
tytis.

Turbūt manote, kad Dudlas buvo nelaimingas žmogus? Piktas, pagiežingas ir nelabai išmintingas?

Tiesą sakant, Dudlas jautėsi labai laimingas, nors to nė už ką niekam nebūtų prisipažinęs. Toks rimtuolis kaip Dudlas net sau nedrįsta tyliai prisipažinti, kad cirke – ne tik skaičiuoti, bet ir kvailioti – jam labai patinka, o sena pasąmonėn nugrūsta svajonė būti klounu nėra tik kitados užklupęs košmaras. Lydimas ovacijų, – nes būtent dėl Dudlo prie cirko ir rikiuodavosi eilės, – jis į savo kabinetą grįždavo išsišiepęs. Nuo ausies iki ausies. Tik niekas to nematydavo. Net jis pats.

Pati saldžiausia vieta

Ponia Marija dirbo savo svajonių darbą. Ji buvo saldumynų pardavėja. Apie tai svajoto nuo vaikystės, kai dar buvo ne ką didesnė už skalbinių krepšį.

Tėvai jai niekada neleido valgyti saldėsių. Nei mažiausio šokolado kąšnelio, nei torto gabalėlio gimtadienio proga, net morkas draudė, nes jose per daug cukraus. O cukrus labai nesveika, gadina ne tik dantis, bet ir moralę.

– Prisivalgo vaikai saldumynų, o tada prasideda: ima neklausyti tėvų, blogai mokytis ir knarkti, – tvirtino jie. – Per daug mums rūpi, Marijot, kad leistume tau taip nusiristi vos pradėjus gyvenimą.

Marija buvo klusni mergaitė, tad tėvų valiai nesipriešino. Bet nu-taikiusi progą parduotuvėje apžiūrinėdavo, uostydavo karameles ir pyragaičius, skaitydavo saldumynų receptų knygas ir varvindavo seilę įsivaizduodama, koks nuostabus dalykas yra tie saldėšiai. Taip ir praleido visą savo vaikystę vaikydamasi svajonės paragauti saldumynų, bet niekada neišdrįso nusižengti tėvų valiai, nors nelabai tikėjo jų pamokslais. Todėl, kai tik tapo suaugusi, atidarė „Pačią saldžiausią vietelę“. Tai buvo didžiulė, kone milžiniška, bet vis dėlto labai jauki ir kvapni parduotuvė.

Joje galėjai rasti vien tik saldumynų. Saldumynų iš viso pasaulio. Šokoladų ir nugų, karamelių, dražė ir kramtomosios gumos, saldai-nių ant pagaliuko ir saldainių be pagaliuko. Dar smegenų, meškučių

Autorės žodis

Valio keistuoliams!

Valio keistoms keistuolių keistenybėms!

Valio ieškantiems ir svajojantiems!

Valio kvailiojantiems ir žaidžiantiems!

Valio tiems, kam amžius ne riba!

Valio pripažįstantiems savo klaidas ir einantiems į priekį!

Valio visiems, nebijantiems būti išvadintais keistuoliais!

Valio visiems, nebijantiems būti savimi!

Gaja Guna Eklė

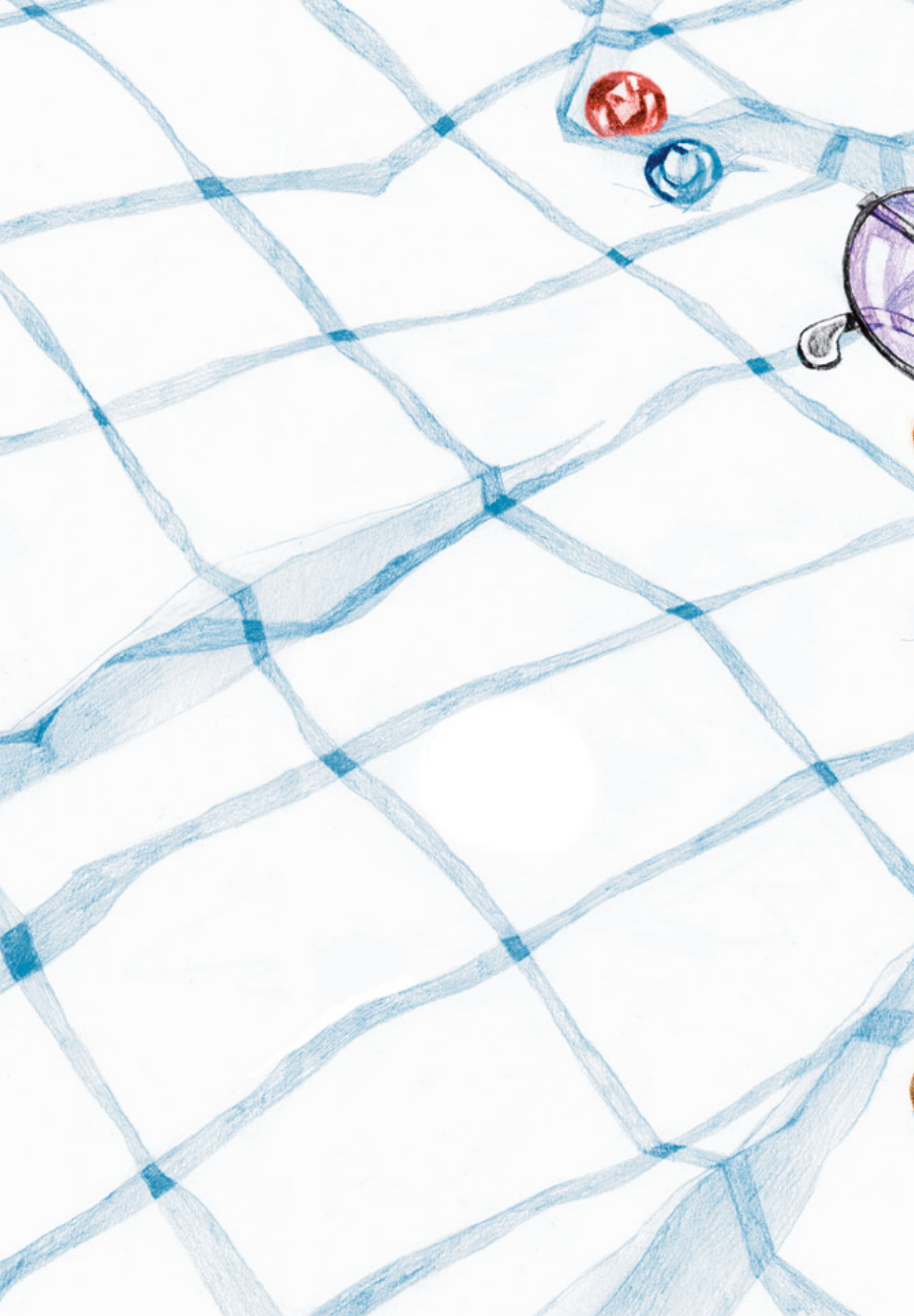
Nuotraukos autorius Mindaugas Ulevičius.

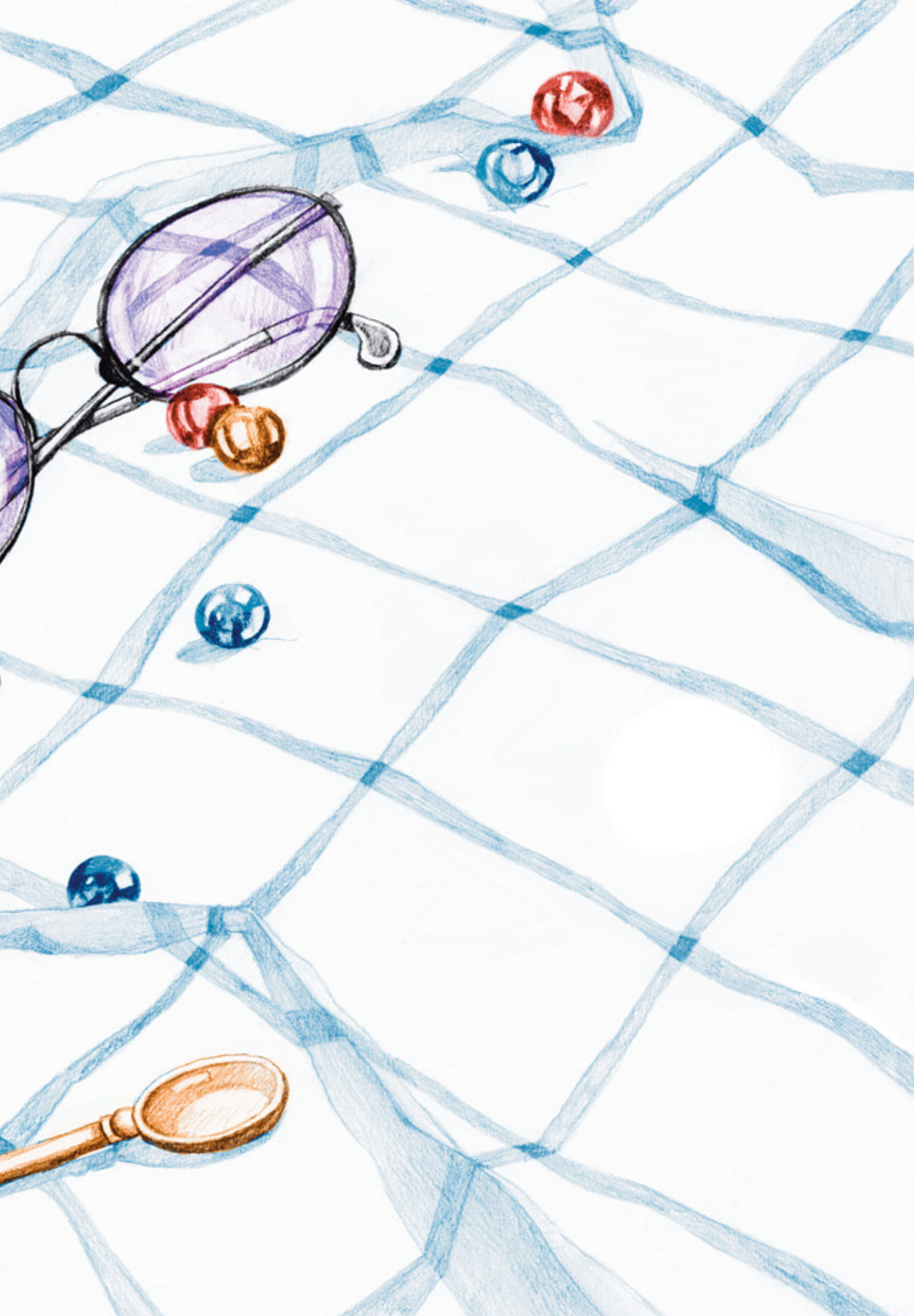
Turinys

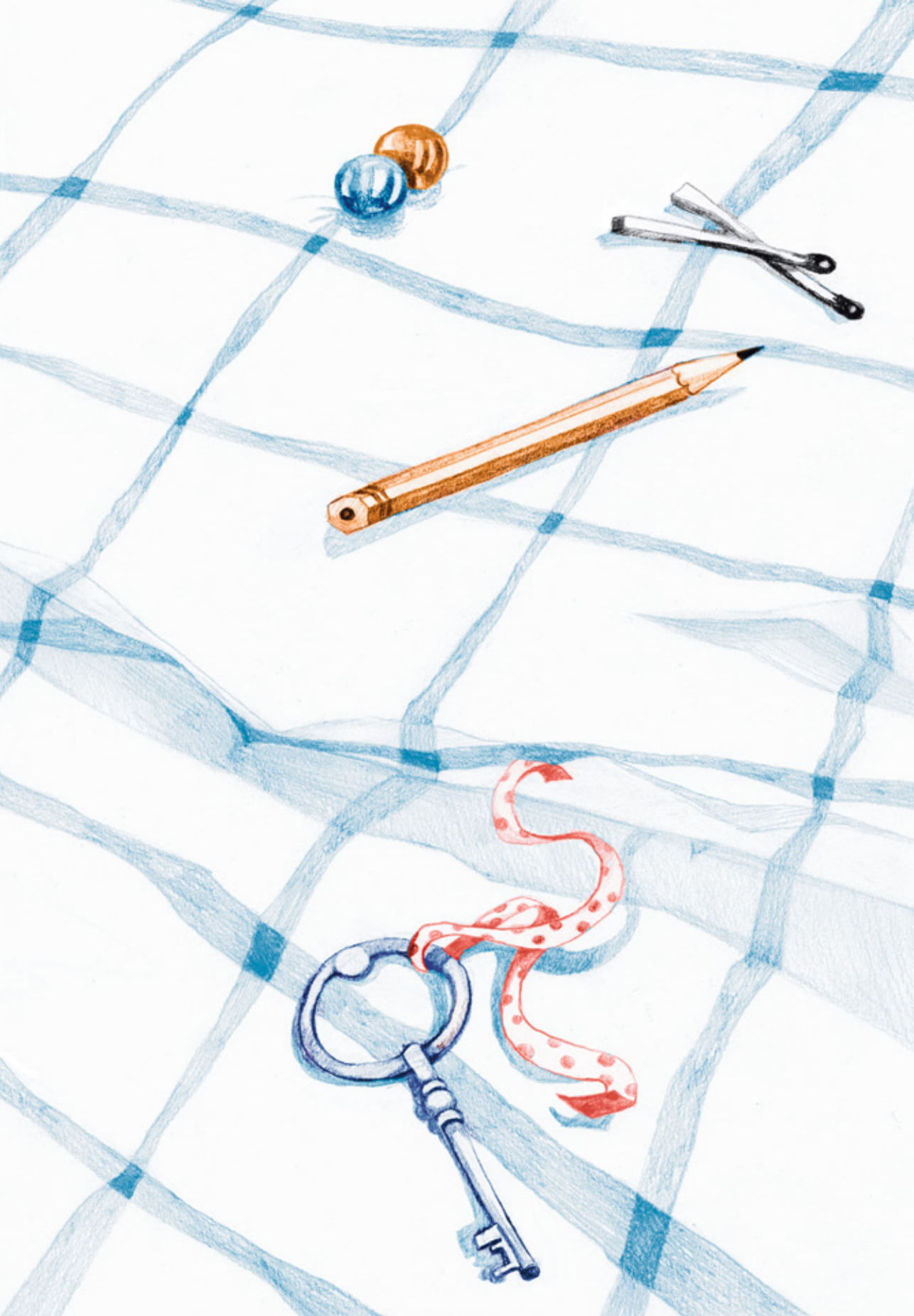
Be galo rimtas žmogus	7
Pati saldžiausia vieta	11
Žmogus, pamiršęs, kur jo namai	15
Tiesiog laimingas žmogus	18
Jonas ir baltas plaukelis	22
Niekada nesusitiko	26
Trečio aukšto močiutė	30
Mėnulė	34
Įžymybė	38
Bėgikas	42
Gražiausia tylą	45
Vilkas	49
Eve ir turtinga kalba	52
Ar jūs laimingas?	55
Tarpelis	59
Autorės žodis	62

Rašytoja Gaja Guna Eklė sulaukė didelio skaitytojų ir kritikų dėmesio savo debiutiniu kūrinio „Brolis, kurio nereikėjo“. „Keistuoliai“ – antroji jos knyga. Apsakymų rinkinyje, skirtame tiek jaunesnio ir vidutinio mokyklinio amžiaus vaikams, tiek kur kas vyresniems skaitytojams, autorė šmaikščiai, tačiau kartu jautriai pasakoja istorijas žmonių, kuriuos kiti neretai pavadina keistuoliais. Keistuolis šioje knygoje – tai išskirtinis asmuo, turintis įdomių pomėgių, svajonių ir savitą požiūrį į gyvenimą. Trumpas istorijas sieja mintis, jog visi esame savaip keisti, įdomūs ir tuo gražūs, tad mažos mūsų keistenybės – aistra kepti pyragėlius, žiūrėti į mėnulį ar krėsti pokštus – yra ne trūkumai, kurių reikėtų gėdytis, o dalykai, dėl kurių tampame dar įdomesni. Knygą puošia lietuvių dailininkės Ievos Zalepugaitės iliustracijos.

Redaktorė Giedrė Kmitienė
Korektorė Eglė Devižytė
Maketavo Miglė Dilytė
Tiražas 2000 egz.
Išleido leidykla „Nieko rimto“
Dūmų g. 3A, LT-11119 Vilnius
www.niekorimto.lt
Spausdino UAB BALTO print
Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius

Ponas Dudlas – be galo rimtas žmogus, negalintis pakęsti juokų ir pokštų, todėl jau daug metų dirba cirke. Marijai tėvai neleisdavo valgyti skanumynų, todėl užaugusi ji tapo saldumynų pardavėja. Aldoną nuolat persekioja nesėkmės ir nelaimės, tačiau ji tik šypsodamasi numoja į jas visas ranka ir toliau džiaugiasi gyvenimu. Viena mergaitė taip svajojo nukristi į mėnulį, kad net draugai ir visi pažįstami ėmė ją vadinti Mėnule. O močiutė Albertina tvirtai nusprendė, kad išėjus į pensiją – pats laikas grįžti į vaikystę ir imti kvailioti bei kręsti pokštus.

Kas sieja šiuos asmenis?

Visi jie bent kartą buvo pavadinti keistuoliais. Tačiau dėl savo mažų ir didelių keistenybių šie žmonės netampa mažiau laimingi. Tik įdomesni.

Susipažinkime su jais visais.

Galbūt skaitydami šias keistas istorijas atpažinsime savo tetą, pusbrolių, kaimynę, geriausią draugą ar net save pačius. Juk visi esame savaip keisti, išskirtiniai ir labai įdomūs – net jei mums patiems taip neatrodo.

www.niekorimto.lt

Užsuk, net jei tu ir ne vaikas

ISBN 978-609-441-728-3

9 786094 417283